

Jaunatnes politikas un darba ar jaunatni monitoringa koncepcijas izstrāde: PREZENTĀCIJA

Izpētes īstenotājs:

Personu apvienība, ko veido Latvijas Kultūras akadēmija, SIA R.EDucation un biedrība "NEXT"

Izpētes pasūtītājs:

Izglītības un zinātnes ministrija

Jaunatnes politikas un darba ar jaunatni monitoringa koncepcijas izstrāde Gala ziņojums

Izpētes īstenotājs:

Personu apvienība, ko veido Latvijas Kultūras akadēmija,
SIA R.EDucation un biedrība "NEXT"

Izpētes pasūtītājs:

Izglītības un zinātnes ministrija

Rīga, 2023

Pieejams:

https://jaunatneslietas.gov.lv/sites/default/files/2023-09/IZM_Monitoringa%20koncepcija_gala_zinojums_2023-compressed.pdf?fbclid=IwAR0aNfQWOzwpIUV-ISN0m24zd2yp2LPN05m9XM_gBvkVgxf4SYtmkr9dGGs

SATURS

1. IEVADS: KONTEKSTA RAKSTUROJUMS	2
2. LĪDZSNĒJO MONITORINGA INICIATĪVU PĀRSKATS	5
3. ĀRVALSTU PIEREDZES PĀRSKATS	7
3.1. Jaunatnes sektora monitoringa aktivitātes Eiropas Savienības valstīs	8
3.2. Pārskats par kvantitatīvajām aptaujām jauniešu mērķgrupai	11
3.3. Kompleksas monitoringa sistēmas un citas uz monitoringu vērstas aktivitātes	13
Beļģija – Flandrijas reģions	13
Čehijas Republika	14
Francija	15
Igaunija	16
Luksemburga	17
Nīderlande	17
Somija	18
Spānija	19
Vācija	19
Zviedrija	20
3.4. Institucionāli risinājumi	20
3.5. Secinājumi un izaicinājumi par citu valstu pieredzes pārnesi uz Latvijas situāciju	22
4. JAUNATNES UN SAISTĪTO POLITIKAS NOZARU PLĀNOŠANAS DOKUMENTU ANALĪZE	24
4.1. Politiku jomas (izņemot jaunatnes politiku), kuru plānošanas dokumentu saturā parādās jaunieši kā mērķa grupa vai ar to saistītas plānotās politikas izpausmes (ministriju griezumā)	25
4.2. Vidējā un īstermiņa politikas plānošanas dokumenti (pamatnostādnes un plāni), kuros minēti jaunieši: 13-25 gadu veca Latvijas populācijas daļa vai kāds šīs politikas mērķa grupas apakš-segments, vai jauniešus iekļaujoša mērķa grupa	26
Izglītības un zinātnes ministrija	27
Labklājības ministrija	30
Kultūras ministrija	38
Ārlietu ministrija	40
Veselības ministrija	41
Iekšlietu ministrija	43
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	45
Tieslietu ministrija	47
Finanšu ministrija	48
4.3. Secinājumi	49
5. IESAISTĪTO MĒRĶGRUPU VIEDOKĻU ANALĪZE	53
5.1. Esošā prakse datu izmantošanā	53
5.2. Datu pieejamības un kvalitātes vērtējums	54
5.3. Monitoringa pielietojamības vērtējums	55
Monitoringa nepieciešamība un priekšrocības	55
Monitoringa saturiskais tvērums un indikatori	56
Monitoringa līmeņi	57
5.4. Secinājumi	57
6. KONCEPCIJA MONITORINGA ĪSTENOŠANAI	59
6.1. Monitoringa mērķis un uzdevumi	59
6.2. Monitoringa saturiskais tvērums	59
6.3. Monitoringā ietveramie indikatori	60
6.4. Monitoringā ietveramo indikatoru pases: Jauniešu mērķgrupas raksturojums	67
6.5. Monitoringā ietveramo indikatoru pases: Darba ar jaunatni īstenošanas raksturojums	86
6.6. Monitoringa pārvaldības un īstenošanas process	97
6.7. Monitoringa tehniskā risinājuma priekšlikumi	101
6.8. Monitoringa pielietošanas process	103
6.9. Iespējamie izaicinājumi monitoringa ieviešanā un uzturēšanā	104
6.10. Ieteikumi monitoringa ieviešanas turpmākajiem soļiem	107
7. PIELIKUMS	110
7.1. ES dalībvalstu jauniešu aptauju tematisko jautājumu pārskats	110
7.2. Īstenoto interviju satura apkopojums	115
7.3. Monitoringā ietveramo indikatoru bāzes vērtības: Jauniešu mērķgrupas raksturojums	127
7.4. Monitoringā ietveramo indikatoru bāzes vērtības: Darba ar jaunatni īstenošanas raksturojums	129
7.5. Pētījuma anotācija	130

Pirmajā posmā tika veikta priekšizpēte

1. Jaunatnes un saistīto politikas nozaru plānošanas dokumentu analīze
2. Iesaistīto pušu viedokļu un vajadzību apzināšana
3. Ārvalstu pieredzes izpēte
4. Pieejamās statistikas un pētījumu datu apkopošana

Balstoties priekšizpētē iegūtajā informācijā un datos:

Otrajā posmā tika izstrādāta monitoringa koncepcija

1. Definēti koncepcijas mērķi, uzdevumi
2. Definēts saturiskais tvērums un tā strukturējums
3. Atlasīti indikatori, katram sagatavota tehniskā pase, aktuālā vērtība
4. Definēts pārvaldības un īstenošanas process
5. Definēti iespējamie tehniskie risinājumi
6. Identificēti iespējamie izaicinājumi
7. Ieteikumi turpmākajiem soļiem

Šodienas prezentācijā – īss kopsavilkums

Īstenotās izpētes aktivitātes monitoringa koncepcijas konteksta analīzei

Jaunatnes un saistīto politikas nozaru plānošanas dokumentu analīze

Iesaistīto pušu viedokļu un vajadzību apzināšana

Ārvalstu pieredzes izpēte

Koncepcija monitoringa īstenošanai

Iespējamie izaicinājumi monitoringa ieviešanā un uzturēšanā

1. Jaunatnes un saistīto politikas nozaru plānošanas dokumentu analīze

Ministriju politikas plānošanas dokumentu saikne ar jauniešiem kā politikas mērķa grupu

IR SAIKNE

1. Izglītības un zinātnes ministrija - 3 pamatnostādnes
2. Labklājības ministrija - 2 pamatnostādnes un 1 plāns
3. Kultūras ministrija - 2 pamatnostādnes
4. Veselības ministrija - 1 pamatnostādnes
5. Ārlietu ministrija - 1 plāns
6. Iekšlietu ministrija - 1 plāns
7. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija - 1 pamatnostādnes
8. Tieslietu ministrija - 1 pamatnostādnes
9. Finanšu ministrija - 1 pamatnostādnes

NAV SAIKNE

1. Aizsardzības ministrija
2. Satiksmes ministrija
3. Ekonomikas ministrija
4. Zemkopības ministrija
5. Klimata un enerģētikas ministrija

Būtiskākais

- **Citu politikas jomu plānošanas dokumentos iekļauti 67 rezultatīvie rādītāji**, kuri ir saistīti ar jauniešiem kā politikas mērķa grupu, vai kādu šīs grupas apakš-segmentu, vai - jauniešus iekļaujošu mērķa grupu.
- Rezultatīvo rādītāju formulējumos **izmantotas dažādas saistītās kategorijas**: skolēni, bērni un jaunieši, jaunieši 18-24, jaunieši 15-29, jaunieši 15-24, bērni un jaunieši ar speciālām vajadzībām, studenti, 15 gadus veci skolēni, Izglītojamie profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēs u.tml.
- **Dažu plānošanas dokumentu rezultatīvie rādītāji ir saistīti ar konkrēta plānošanas perioda aktivitātēm**, kas mazina jēgu to iekļaušanai monitoringa mērījumos
- Jaunatnes politikas monitoringa izveidē no citu politiku iniciatīvām atlasāmi tie rādītāji, kas ir būtiski **specifiski jaunatnes politikas mērķiem ES un LV mērogā**.

2. Iesaistīto pušu viedokļu un vajadzību apzināšana

11 intervijas un diskusijas

44 informanti

4 mērķgrupas

ministrijas un to padotības iestādes

pašvaldības

NVO

jaunatnes jomas eksperti

Būtiskākais (1)

MINISTRIJAS UN TO PADOTĪBAS IESTĀDES

- Dažādu nozaru dati **netiek apkopoti vecuma grupas griezumā**, kas sakrīt ar Jaunatnes likumā definēto (13-25 gadi). Katras nozares datu apkopošanas praksē pastāv dažādi citi vecumposmu iedalījumi.
- Dati tiek izmantoti **politikas iniciatīvu veidošanā** un pakalpojumu izstrādē, taču bieži izšķirošais ir pieejamais **budžeta apjoms**.

Būtiskākais (2)

PAŠVALDĪBAS

- Izmanto **jauniešu viedokļu aptauju datus**, kas tiek iegūti projektu ietvaros. Aptaujām nav noteiktas regularitātes un vienotas metodoloģijas, kas ļautu datus salīdzināt dinamikā pa gadiem (vai starp dažādām pašvaldībām).
- Izmanto arī **CSP datus par jauniešu skaitu**, taču norāda uz datu neatbilstību reālajai situācijai – faktiskais jauniešu skaits pašvaldībās atšķiras no CSP datu bāzēs uzrādītā.

Būtiskākais (3)

NVO

- Lielākoties vāc datus, kas nepieciešami **projektu atskaitēm** – dalībnieku skaits, brīvprātīgā darba stundu uzskaitījums u.c.
- Uzsver, ka **trūkst** datu **jauniešu vecumposma griezumā** (13-25), kā arī dažādi **jomu pētījumi**, lai NVO sektors varētu veikt kvalitatīvu interešu pārstāvību.

Būtiskākais (4)

Mērķgrupu ieteikumi

- Kopumā plānoto monitoringu **pozitīvāk** vērtē tieši **jaunatnes jomā iesaistītie**. Pārējo organizāciju un iestāžu attieksmi varētu raksturot kā drīzāk **neitrālu**.
- Ieteikums **maksimāli** iekļaut rādītājus, par kuriem **jau ir dati** un kas tiek jau apkopoti.
- Uzsvērtā nepieciešamība visus jau esošos datus un pieejamos pētījumus jaunatnes jomā apkopot **vienā platformā / vietā**.
- Uzsver nepieciešamību monitoringam atspoguļot **pašvaldību līmeni** ar iespēju iegūt informāciju par katru pašvaldību.
- Uzsver nepieciešamību mērīt ne tikai kvantitatīvos rādītājus, bet arī **kvalitatīvos rādītājus** un **ietekmi ilgtermiņā**.

3. Ārvalstu pieredzes izpēte

Būtiskākais (1)

- Tikai **10 valstīs ir regulāras aktivitātes**, ko varētu saukt par monitoringu (Beļģija-Flandrijas reģ.; Čehijas Republika; Francija; Igaunija; Luksemburga; Nīderlande; Somija; Spānija; Vācija; Zviedrija).
- Tikai **4 valstīs ir dažādu aktivitāšu kombinācija** (statistika, aptaujas, datubāzes).

Būtiskākais (2)

- Visbiežāk ir **izveidota atsevišķa mājas lapa**, kas piedāvā dažādas meklēšanas un datu ģenerēšanas/ attēlošanas iespējas. Risinājumi – no ļoti vienkāršiem līdz ļoti kompleksiem un interaktīviem.
- Datu, **rādītāju tvērum**s visbiežāk nav saistīts ar politikas plānošanas dokumentiem, bet **izteikti orientēts uz jauniešu mērķgrupas statistisku raksturojumu**. Darba ar jaunatni dimensija – ļoti reti. Jaunatnes politika tiešā veidā – nevienā piemērā.

Būtiskākais (3)

- Institucionālais risinājums/**atbildīgā institūcija parasti ir ar pētniecisku kapacitāti** (visbiežāk – ārpus par jaunatnes sektoru atbildīgās ministrijas, bet ar valsts finansējumu, deleģējumu).
- Regulāri, ilgstoši pastāvoši risinājumi ir tikai tie, kas tiek **finansēti no valsts budžeta**. Projektu finansējumu ietvaros top atsevišķas sadaļas, bet ilgtermiņā tas nenodrošina monitoringa pastāvēšanu – beidzoties projektam, beidz pastāvēt arī monitoringa sistēmas.

[Balstoties visā iepriekš izpētītajā tika izstrādāta]

Koncepcija monitoringa īstenošanai

Monitoringa mērķis un uzdevumi

Jaunatnes politikas un darba ar jaunatni monitoringa **virsmērķis** ir uzlabot jauniešu dzīves kvalitāti, veicinot darba ar jaunatni un jaunatnes politikas efektivitāti.

Monitoringa **tiešais mērķis** ir nodrošināt iesaistītās un ieinteresētās puses ar uzticamiem datiem un informāciju par jauniešiem kā sociāli demogrāfisko mērķgrupu, par jaunatnes politikas īstenošanas, kā arī darba ar jaunatni esošo situāciju.

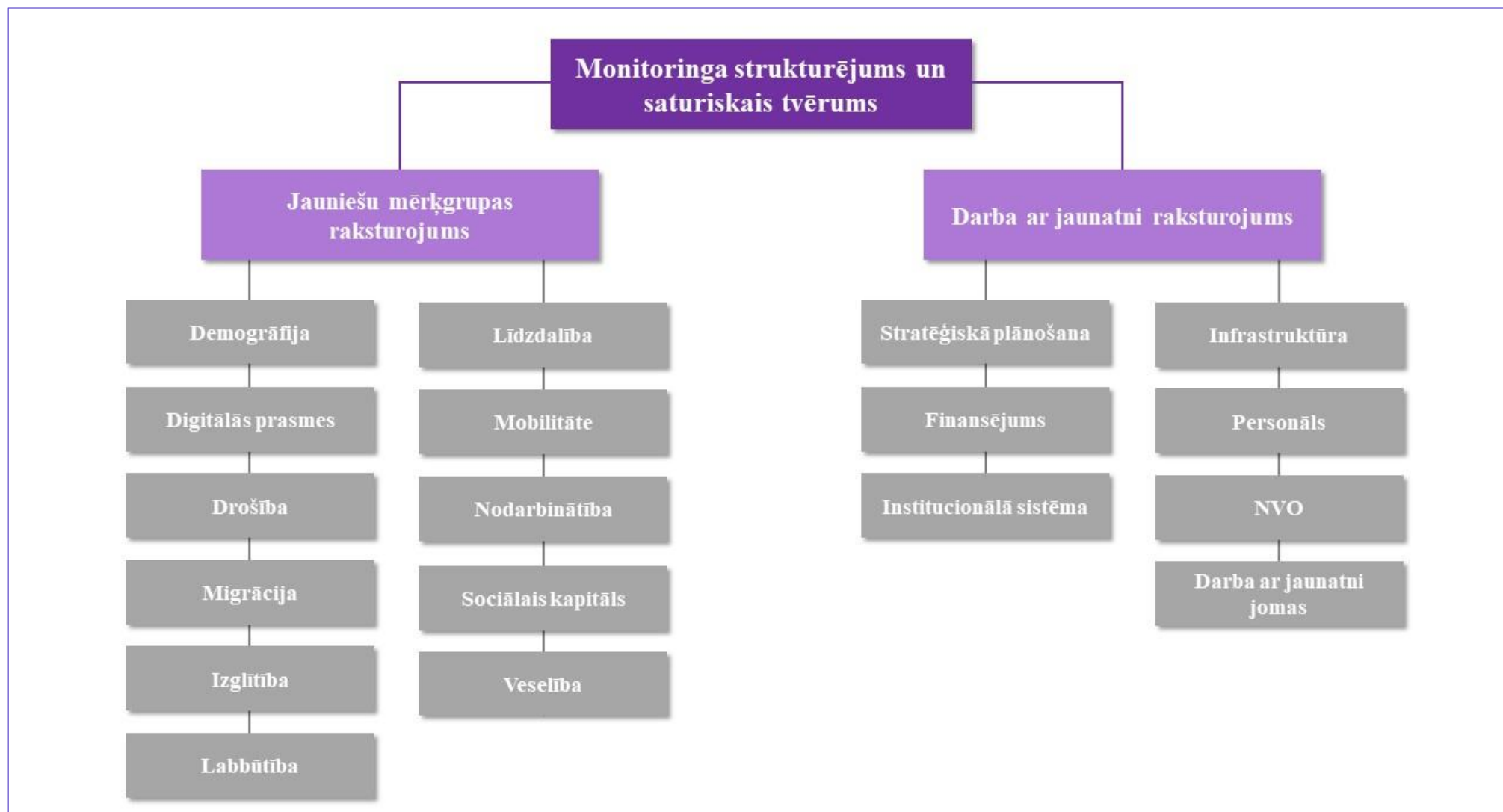
Monitorings nodrošinātu iespēju **novērot izmaiņas**, kas notiek līdz ar jaunatnes politikas, kā arī darba ar jaunatni īstenošanu valsts, reģionālā, pašvaldības līmenī, palīdzētu **izvērtēt iepriekš plānoto** politikas rezultātu sasniegšanas tendences. Rezultāti palīdzētu ne tikai iegūt datus politikas ietekmes analīzei, bet arī ļautu secināt, kādus darba virzienus un mērķus nākamajā politikas plānošanas posmā jāuzskata par prioritāriem.

Monitoringa **uzdevumi** ir:

- (1) Veikt rādītāju jaunatnes politikas un darba ar jaunatni raksturošanai ilgtermiņa uzkrāšanu, periodiski veicot to pārskatīšanu un aktualizāciju.
- (2) Nodrošināt datu un informācijas bāzi pierādījumos balstītu lēmumu pieņemšanai nacionālā un pašvaldību līmenī.
- (3) Nodrošināt datu un informācijas bāzi padziļinātu, analītisku pētījumu izstrādei.
- (4) Nodrošināt regulāru un profesionālu uzkrāto datu analīzi.
- (5) Nodrošināt rādītāju datu kvalitāti atbilstoši pētnieciskajiem datu uzticamības standartiem.
- (6) Nodrošināt datu pieejamību ieinteresētajām mērķgrupām un sabiedrībai kopumā.

Monitoringa strukturējums un saturiskais tvērums

Monitoringā ietveramie indikatori (1)

Atbilstošākie **indikatori tika atlasīti sekojošos analītiskos soļos:**

1. Tika identificēti indikatori, kuri kā monitoringa ietvaros iegūstami definēti rezultatīvajos rādītājos **Bērnu, jaunatnes un ģimenes attīstības pamatnostādņēs 2022.-2027. gadam.**
2. Tika identificēti indikatori, kuri kā atbilstošākie un efektīvākie jauniešu mērķgrupas un jaunatnes politikas efektivitātes raksturojumam definēti **Eiropas Savienības jaunatnes stratēģijā 2019.–2027. gadam** un no tās atvasinātajos **ES Jaunatnes indikatoros (EU Youth Indicators)**. Tas papildus nodrošina iespēju monitoringa datus salīdzināt ar starptautiskiem jaunatnes sektora rādītājiem (tam gan atsevišķos gadījumos būtu nepieciešama vecuma grupu pārrēķināšana).
3. Tika identificēti **indikatori, kuri kā jauniešu mērķgrupu un darbu ar jaunatni raksturojoši visbiežāk pielietoti ārvalstu apkopotajos piemēros**, tos validējot ar 2018. gadā Latvijas bērnu labklājības tīkla īstenotā Erasmus+: Jaunatne darbībā stratēģiskās partnerības projekta “Jauniešu dzīves kvalitātes izpēte Baltijas valstīs” ietvaros izstrādāto jauniešu labbūtības indikatoru sistēmu.
4. Papildus tika identificēts, **kādi vēl statistiskie un socioloģiskie dati pieejami publiskajos datu avotos** (Centrālā statistikas pārvalde, Oficiālās statistikas portāls, Atvērto datu portāls, nozaru ministriju un to padotības iestāžu uzturētās informācijas un datu sistēmas, Eurostat, Pasaules Veselības organizācija, Eurofound, OECD, Eurobarometer, u.c.).
5. **Darba ar jaunatni un jaunatnes politikas rādītāju atlase tika balstīta jaunatnes un saistīto politikas nozaru plānošanas dokumentos definētajos rezultatīvajos rādītājos** (analizēti ziņojuma 4.nodaļā), 2009. gadā IZM izstrādātajā materiālā “Vispārējie rādītāji darba ar jaunatni vērtēšanai pašvaldībās”, 2018. gadā IZM izstrādāto darba ar jaunatni pašvaldībās bāzes modeli, kā arī 2021. gadā izstrādātajiem ieteikumiem pašvaldībām "Darba ar jaunatni sistēmas attīstība apvienotās pašvaldībās", adaptējot tos esošajai situācijai.

Monitoringā ietveramie indikatori (2)

1. Kā monitoringa koncepcijā iekļaujami **tika atlasīti:**
52 rādītāji, kas raksturo jauniešu mērķgrupu dažādos tematiskos aspektos (demogrāfija, digitālās prasmes, drošība, migrācija, izglītība, labbūtība, līdzdalība, mobilitāte, nodarbinātība, sociālais kapitāls, veselība);
36 rādītāji, kas raksturo darbu ar jaunatni un jaunatnes politikas īstenošanu dažādos aspektos (stratēģiskā plānošana, finansējums, institucionālā sistēma, infrastruktūra, personāls, NVO).
2. Atlasē primāri tika **izmantoti tādi indikatori, kas jau ir pieejami esošās datu bāzēs** vai pētījumos.
3. **Papildu datu ieguve paredzēta, īstenojot regulāras izpēti** attiecībā uz jauniešiem kā sociāli demogrāfisko grupu (13-25 gadīgo jauniešu nacionāli reprezentatīva socioloģiska aptauja) un darbu ar jaunatni īstenošanu pašvaldībās (pašvaldību darbu ar jaunatni esošās situācijas datu ikgadējs apkopojums, kā arī **darbu ar jaunatni īstenošanu aptauja (tai skaitā NVO sektorā)**). Datu ieguves metodes tiek detalizētas ziņojuma 6.6. nodaļā.
4. Par katru iekļauto indikatoru norādīts to **iesakāmais apkopšanas un analīzes tvērums** (nacionāli un/ vai pašvaldību līmenī), kā arī norādīta sasaiste ar Pamatnostādņem un ES Jaunatnes indikatoriem.
5. Katram indikatoram ir sagatavota tā **pase ar tehnisko informāciju** – datu ieguves avots, datu turētājs, datu pieejamības regularitāte u.c. būtiskākie aspekti. Indikatoru pases detalizētas ziņojuma 6.4. un 6.5. nodaļās.
6. Ziņojuma 7.3. un 7.4. pielikumos pievienotas **indikatoru bāzes vērtības** atbilstoši datu pieejamībai monitoringa koncepcijas izstrādes laikā.

Piemērs indikatoru izvērsumam (1)

Tabula 2. Jauniešu mērķgrupas raksturojuma indikatori

Nr.	Rādītāji	Tematiskais bloks	Nacionāli	Pašvaldību	Sasaiste ar Pamatnostādnēm	Sasaiste ar EU Youth Indicators
1	13-25 gadīgo jauniešu skaits	Demogrāfija	x	x		
2	13-25 gadīgo īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā	Demogrāfija	x	x		
3	15-24 gadīgo jauniešu skaits	Demogrāfija	x	x		
4	15-24 gadīgo īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā	Demogrāfija	x	x		
5	Paredzamais 13-25 gadīgo jauniešu skaits vidējā (2030.g.) un ilgtermiņā (2050.g.), Eurostat prognozes	Demogrāfija	x	-		
6	Paredzamais 15-24 gadīgo jauniešu skaits vidējā (2030.g.) un ilgtermiņā (2050.g.), Eurostat prognozes	Demogrāfija	x	-		
7	Jauniešu īpatsvars (16-24), kuru digitālās prasmes ir augstākas par pamatlīmeni	Digitālās prasmes	x	-	12.7.	x
8	15-gadīgie skolēni, kuri izglītības iestādē tiek aizskarti vai pazemoti dažas reizes mēnesī vai biežāk	Drošība	x	-		
9	Jūtos droši, kad uzturos ārā savā pašvaldībā (Pilnībā vai drīzāk piekrīt)	Drošība	x	x		
10	Jūtos droši internetā, sociālajos tīklos (Pilnībā vai drīzāk piekrīt)	Drošība	x	x		
11	Administratīvie pārkāpumi: Uzsākto administratīvo pārkāpumu procesu skaits pret nepilngadīgām personām vecumā no 14 līdz 17 gadiem / Nepilngadīgo personu, pret kurām uzsākts administratīvo pārkāpumu process, skaits	Drošība	x	x		

Piemērs indikatoru izvērsumam (2)

Tabula 3. Darba ar jaunatni īstenošanas raksturojuma indikatori

Nr.	Rādītāji	Tematiskais bloks	Nacionāli	Pašvaldību	Sasaiste ar Pamatnostādnēm
1	Pašvaldību skaits, kurās ir spēkā esošs pašvaldības jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokuments: atsevišķs dokuments / kā cita dokumenta sadaļa	Stratēģiskā plānošana	x	x	
2	Darba ar jaunatni īstenošanu vērtējums par prioritātēm tuvākajos gados darbā ar jaunatni	Stratēģiskā plānošana	x	-	
3	NVO vērtējums par prioritātēm tuvākajos gados darbā ar jaunatni	Stratēģiskā plānošana	x	-	
4	Pašvaldību skaits, kuru gada pārskatā iekļauta informācija par darbu ar jaunatni	Stratēģiskā plānošana	x	x	
5	Pašvaldību īpatsvars, kurās tiek piesaistīts finansējums jaunatnes jomas projektu īstenošanai	Finansējums	x	x	11.2.
6	Pašvaldību īpatsvars, kurās tiek nodrošināts finansējums jauniešu iniciatīvām (jauniešu īstenoti projekti, dalība starptautiskos projektos (līdzfinansējums), jaunatnes organizācijas u.c.)	Finansējums	x	x	
7	Jaunatnes politikas valsts programmas ietvaros piešķirtais finansējums	Finansējums	x	x	
8	Pašvaldību īpatsvars, kurās darbojas jaunatnes lietu konsultatīvā komisija / padome	Institucionālā sistēma	x	x	
9	Pašvaldību īpatsvars, kurās darbojas jauniešu dome	Institucionālā sistēma	x	x	
10	Darba ar jaunatni īstenošanu vērtējums par sadarbību ar citām pašvaldības struktūrām jaunatnes jomā (pozitīvu vērtējumu īpatsvars)	Institucionālā sistēma	x	-	
11	Darba ar jaunatni īstenošanu vērtējums par darbu ar jaunatni institucionālās sistēmas efektivitāti pašvaldībā (pozitīvu vērtējumu īpatsvars)	Institucionālā sistēma	x	-	
12	Pašvaldību īpatsvars, kurās ir pieejamas atsevišķas telpas jauniešu aktivitātēm (jauniešu centrs, jaunatnes iniciatīvu centrs, u.tml.)	Infrastruktūra	x	x	

Monitoringa īstenošanas process

	2023	2024	2025	2026	2027
Veicamās aktivitātes	Indikatoru bāzes vērtību apkopojums	Indikatoru aktuālo vērtību apkopojums	Indikatoru aktuālo vērtību apkopojums	Indikatoru aktuālo vērtību apkopojums	Indikatoru aktuālo vērtību apkopojums
		Pašvaldību darba ar jaunatni apkopojums	Pašvaldību darba ar jaunatni apkopojums	Pašvaldību darba ar jaunatni apkopojums	Pašvaldību darba ar jaunatni apkopojums
		Jauniešu aptauja		Jauniešu aptauja	
		Darba ar jaunatni īstenotāju aptauja		Darba ar jaunatni īstenotāju aptauja	
Sagatavotie materiāli	Indikatoru panelis (bāzes versija)	Indikatoru paneli atjaunināta statistika	Indikatoru paneli atjaunināta statistika	Indikatoru paneli atjaunināta statistika	Indikatoru paneli atjaunināta statistika
		Indikatoru paneli atjaunināti socioloģiskie dati	Padziļināts tematiskais pētījums	Indikatoru paneli atjaunināti socioloģiskie dati	Padziļināts tematiskais pētījums
		Padziļināta tendenču analīze	Indikatoru aktualizācija (ja nepieciešama)	Padziļināta tendenču analīze	Indikatoru aktualizācija (ja nepieciešama)

ļespējamie izaicinājumi monitoringa ieviešanā un uzturēšanā: būtiskākie

Pašvaldību ieinteresētība un kapacitāte datu apkopošanā

Tā kā būtisku monitoringa daļu veido pašvaldību līmeņa dati, **pašvaldību ieinteresētība un kapacitāte datu apkopošanā ir viens no kritiskiem izaicinājumiem** monitoringa sekmīgumam. Monitoringa koncepcijā pašvaldībām paredzētas divas pētnieciskās aktivitātes. Pirmkārt, paredzēts, ka ik gadu IZM no katras pašvaldības iegūst detalizētu statistisku pārskatu par pašvaldībā notiekošo darbu ar jaunatni dažādos tā aspektos. Šāda prakse ir bijusi jau līdz šim un **būtiskākie izaicinājumi saistīti ar pašvaldību atsaucības nodrošināšanu datu sniegšanā, kā arī dažādu rādītāju atšķirīgu interpretāciju pašvaldību vidū.** Otrkārt, paredzēts, ka pašvaldības īsteno savā teritorijā dzīvojošo jauniešu socioloģiskas aptaujas, kas nodrošina monitoringa datus jauniešu mērķgrupas raksturojumam pašvaldību griezumā. Pētnieciskās metodoloģijas aspektā optimālākais risinājums būtu šādus datus visās pašvaldībās iegūt vienā laika periodā, lai tādējādi nodrošinātu to savstarpējo salīdzināmību un salīdzināmību ar nacionāla līmeņa datiem. Līdzšinējā prakse pašvaldību jauniešu aptauju īstenošanā galvenokārt tikusi determinēta ar Jaunatnes politikas valsts programmas ietvaros pieejamo atbalstu. Tomēr ne visas pašvaldības tam piesakās un, vēl būtiskāk, katra pašvaldība jauniešu aptaujas īsteno pēc atšķirīgām metodoloģijām. Tādēļ būtiski **izaicinājumi ir saistīti gan ar vienotas jauniešu aptaujas metodoloģijas nodrošināšana visās pašvaldībās, gan pašvaldību ieinteresētību šādas aptaujas veikt.** Tādēļ būtu iesakāms izstrādāt metodoloģiskās rekomendācijas pašvaldību līmeņa jauniešu aptauju īstenošanai, lai nodrošinātu visās pašvaldībās vienotu pieeju.

Datu pieejamība ilgtermiņā

Monitoringa koncepcija izstrādāta, apzinot un izmantojot šobrīd pieejamos datu avotus un tajos lietotos datu tvērumus. **Riski saistīti ar ilgtermiņā iespējamām izmaiņām esošajos datu avotos un datu tvērumā.** Var mainīties oficiālās statistikas datu tvērums, konkrētu institūciju pieeja datu aprēķinos, konkrētu datu bāžu detalizācijas pakāpes u.tml. Tādēļ iesakāms regulāri sekot līdzi esošo datu avotu un to izmantoto metodoloģiju izmaiņām, kā arī datu paredzamajai pieejamībai vismaz vidējā termiņā (sazinoties ar konkrēto datu bāžu uzturētājiem monitoringa datu aktualizācijas periodos) – tādējādi savlaicīgi koriģējot monitoringā iekļauto rādītāju tvērumu atbilstoši datu pieejamībai vidējā un ilgtermiņā. Kā alternatīvs datu ieguves avots gadījumiem, ja tie vairs nav publiski pieejami, ir arī datu pieprasījumi konkrētām institūcijām. Dati var nebūt pieejami publiski, bet tie joprojām var būt pieejami institūcijas ietvaros uzturētās slēgtās datu kopās.

Finansējuma pieejamība un stabilitāte

Monitoringa nodrošināšanai ir nepieciešams **regulārs un stabils finansējums**: ir nepieciešama pastāvība un regularitāte, lai uzkrātu datus un monitorētu situāciju ilgtermiņā. Epizodisks (piemēram, atsevišķu projektu ietvaros) finansējums var palīdzēt izstrādāt atsevišķus monitoringa moduļus, bet nenodrošina īstenošanas ilgtspēju un var apdraudēt vienotas metodoloģijas izmantošanu ilgtermiņā. Savukārt ikgadējas iepirkuma procedūras, lai deleģētu uzdevumus ārējiem pakalpojuma sniedzējiem, iekļauj risku nespēt nodrošināt vienmērīgu monitoringa datu un analīzes kvalitāti mainīgu izpildītāju dēļ. Monitoringa koncepcijas izstrādātāji **rekomendē veidot ilgtermiņa sadarbību ar konkrētu monitoringa veicēju grupu, kas regulāri veic datu ievākšanu un apstrādi pēc vienotas metodes**, kā arī salīdzina ar iepriekšējo gadu rādītājiem un izmaiņām. Tas nodrošinās monitoringa regularitāti un pēctecību, kā arī vienotu pieeju datu apstrādē un to analīzi ilgtermiņa griezumā.

Metodoloģiski datu analīzes izaicinājumi

Jauniešu kā sociāli demogrāfiskās grupas raksturojuma aspektā **būtiskākais izaicinājums ir ļoti atšķirīgais vecuma grupu lietojums statistisko un socioloģisko datu bāzēs**. Tikai ļoti retos gadījumos tas atbilst Jaunatnes likumā definētajam vecuma rāmējumam 13 līdz 25 gadu vecuma robežās. Tai skaitā šādā vecuma griezumā netiek uzkrāti un publicēti arī pat oficiālie Latvijas statistikas dati (dažos datu aspektos tos iespējams papildus aprēķināt, ja dati pieejami katra atsevišķā vecuma gada detalizācijā). Tādēļ monitoringa indikatoru kopā ietverti ne tikai rādītāji par 13-25 gadīgo vecuma grupu, bet arī citām – lai tādējādi sniegtu pilnīgāku jauniešu mērķgrupas raksturojumu. Jāuzsver, ka arī ES Jaunatnes indikatori iekļauj dažādas, savstarpēji atšķirīgas vecuma grupas (visbiežāk 16-29, bet atsevišķos gadījumos arī 15-29, 20-24, 18-24, 15-24 u.c.). Statistiski to nevar uzskatīt par problemātisku aspektu, jo katra rādītāja gadījumā atbilstoša var būt atšķirīga vecuma grupa. Tomēr tā var būt analītiska problēma gadījumos, kad jāraksturo jaunieši kā vienota mērķgrupa (jo atsevišķi rādītāji raksturo tikai daļu no kopējās mērķgrupas).

**Paldies!
& Veiksmi!**

